

SBd

E libris
gymnasio Mauritano Magdeburgensi

a venerabili

Carolo Funk

theol. doctore et gymnasii directore

a. 1857 hereditate relictis.

G. f. 171.

A. H. O.

LAUDATIONEM SCHÆFERIANÆ MÛNIFICENTIÆ,
DECLAMATIONES ITEM

ἐπιδεικτικῆς γένεως

EX ANTIQVITATIBVS ROMANIS

ad remp. spectantibus,

atque

ADOLESCENTVM EXIMIORVM ET SPECTATÆ INDVSTRIÆ
SAMVELIS GENSICHEN, Munchebergæ
Mefo-March.

JO. CHRISTOPH. KÆPPEL, Grunberg. Sil.

&

JO. GOTTLIEB USE, Halbau. Lus.

qui de schola in academias, DEO duce, discedent,
SERMONES APOTACTICOS

A. D. VII. KAL. MAI. c1810ccxxix.

statim a re diuina ac precatione publica
in ludi litterarii acroaterio inferiori

FAVENTE NVMINE
habendos indicit

FAVTORES REI SCHOLASTICÆ AC LITTERIS,
PETRONII LOCO

DE SPE AMBITIOSA PARENTVM AD VOTA
PROPERANTIVM

excusio,
ad audiendum

que facta est humanitate inuitat

Jo. Gottfr. Zeiske,

rector ephiebei forani,

Saxonicae societati caritatis & scientiar. adscriptus.

Serauiz, stanno Rothiano.

Ax

* * *

Imatura plerorumque studia esse Petronius non miratur, cum parentes, præterquam quod nolint suos liberos seuera lege proficere, spei ambitiosæ & inconsiderate ad vota festinationis redargendi sint. *Primum, ait, sicut omnia, spes suas ambitione donant.* Vtrum autem hanc lectionem retineas, an cum Jano Grutero suspicèris, *ditant* scribendum esse, forte etiam cum aliis *donant, vorant, insulant*, ad sensum non multum intererit. Id vult Arbitr, parentes expectatione ambitiosa niti, multa sibi de filiorum indole & studiis promittere, quin spe atque opinione necquāquam prædam deuorare. Et quamquam ipsi satis imperant sibi, vt optima quæque de patris suis spondeant & dibaphum cogitent; non desunt tamen alii, qui in aures eorum influunt. Amicus, opinor, accessit, imo Gnatho potius & reuera inimicus, qui vel ipse eruditum puluerem nunquam attigerat, vel obscurus iniquus magistro: quid tu, ait, filium in isto ergastulo detines? *satisne trivio datum est? videsne adolescentem acrem & generoso equo simillimum mordere carceres, & dum mappa mittitur, anxie æstuare? Vero est simile, iam tum corruptis temporibus fuisse, qui adolescentes in forum producere gloriosum existimarent: quemadmodum veteres illi grauesque Romani fecerant, vt iuuenes nobilissimi non nisi aliquo consulari, aut principe oratore producente, prodirent. At cum paucissimi ea, qua Plinius, essent auctoritate, & Cremutius tamen suos (v. Plin. l. 6. ep. 23.) imo se ipsos ostendere foro vellent, conducendi quouis modo erant ephebi, & patrum proinde spes ante tempus inflanda. Puerorum doctorum interdum hac in parte peccasse ex eo intelligas, quod ipse Petronius eos arguit cum insipientibus furere, dicere quæ adolescentuli probent, quodque cum adulatoribus & coarum captatoribus comparat, quidni ea dixissent, quæ parentum nosse esse stomachi? De filiis ipsis non est, quod dubitemus, quin vel vana mentis fiducia elati, vel studio libertatis, aut si maius licentiæ, inducti, vel sodalium laudationibus Erotique alicuius blanditijs infatuati, parentis sollicitæ animam consueverint, vt sunt aliquando preces lacrymæque liberorum imperiosissimæ. Adde quod illis etiam temporibus matres fuisse, quæ filiis præcipue vnicis, quibus plus indulgetur, nihil vnquam negarunt, quæ sollicitæ iis semper lacrymas absterferunt, & de pædago satisfecerunt: neque enim frustra monuit Seneca (de ira l. 2. c. 21.) qui etiam alio loco: *matres, ait, fouere in sinu (liberos) continere in umbra volunt; nunquam flere, nunquam tristari, nunquam laborare.* (de proid. c. 2.) Quid? si Puffrati vxor filii nomine patri supplicet, si Fortunata Trimalcionis Topanta vereatur, *ne scholarium carcere, vt Ferrarius loquitur, & magistri operam acerbe exigentis duritie in doles obtundatur, cum marito dies atque noctes inter sospira & gemitus conquærat, nondum adolescentulum eo missum esse, vbi impune, certe sine monitore, licet aluolum poscere, fortunas obligurire & congræcari. Hæc fabra spei patrum ambitiosæ: ipsa quoque per se inflata satis erat, confidebant diuitiis suis & qua valebant apud omnes gratia, certe precibus & fucosa fronte. Optime sperabant de filiorum ad sublimiora studia progressionibus, imbutos domestica disciplina legitime studuisse, refertos honestis studijs, in forum omnibus artibus armatos exire posse, credebant. (v. dial. de oratorib. c. 32. 34.) Sic in maiori re vsu veniebat, quod de minori Horatius (l. 1. sat. 3.)**

- - - - - Strabonem

Appellat pætrum pater & pullum, male paruum

Si cui filius est; vt abortiuus fuit olim

Sisyphus; hunc varum distortis cruribus, illum

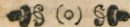
Balbutii scaurum, prauis fultum male talis.

Ast quid expectabant tandem boni parentes? Beneficio Augusti senatorum filios protinus virilem togam latumque clauum induturos & curiæ interfuturos, militiam

tiamque auspiciantibus non tribunatum modo legionum, sed & præfecturas aliarum datum iri sciebant. (Suet. Aug. c. 38.) Sperabant quod lex annalis in annum vicessimum quintum relatura esset, repræsentaturos imperatores; imo ad Scipionem & Pompeium adspiraturam sobolem. Animo circumspectabant fellam curulem, cuius sulcum suum imponerent; hastam & gladium, quibus expectationis puerum ornametur; togam pictam & trabeam, qua summæ expectationis puerum ornarent. Certe sacerdotia & pontificatus, apices & infulas, lituos & ancilia dividebant, maxime si plures essent filii, ut in Metellorum familia; ut in omnibus rei publicæ & publicæ partibus stirpem suam summo loco viderent, cui omnes equo desilirent, caput adaperirent semita cederent; imo ipsi L. Fabii exemplo filio consuli patriam venerationem remittebant. (v. Val. M. 2. 2. 4.) Quod si, inquebat Petronianus aliquis parens, Sophroniscus, si Ariston, si Gryllus essent, eximia Socratia, Xenophontis & Platonis mei virtus me traderet posteris. Quin si filius M. Agrippam ornamenti æquauerit, animo æquo posteritati ignotus permanebo, si Augustum meum videro purpura illustrem, quantam Octavii exemplo, capiam voluptarem, non agnoscens bonum meum, nec satis credens, quoties respiciam ad me, potuissè illum virum in domo mea nasci. (v. Senec. de benef. l. 2. c. 32.) Huic spei consequens erat, ut *ad vota properarent* parentes ventosissimi, Properabant filiorum amore & exemplo, immemores dicti Senecæ (ep. 40.) nihil ordinatum esse, quod præcipitur & properet. Properabant, nec Aristotelem audiebant. *τιποὶ νόθα σπεύδουσιν τοῦ νόθα τῆς ψαῆς*, canem festinantem cæcos parere cæculos; nec poetam: *Sed nimium properas, & adhuc tua messis in herba est.* Properabant autem ad vota nuncupanda illa quidem & soluenda, sed multo tamen magis ad rem voto conceptam consequendam. Non dubium est, quin pater, si non pontifice maximo, tamen seruulo aliquo præeunte Joui ludos magnos donaque ad omnia puluinaria promiserit, si ex sententia parentis vtriusque metam in studiis Tulliolus attigisset. Nisi forte ab incunabulis Apollini barbam filii primam, aut Baccho crinem vouit, quod Romanis in more positum. Potuit Mineræ, nisi custodem domi suæ Ciceronis exemplo coluit, in templo Auentino anathematis Libitinae Andronici insigni, votum facere. potuit Mentis (& opus sane in re ardua) columnis, parietibus & tholis tabulas suspendere. potuit Mafarum genibus (miseratione enim dignum) ceram votorum religione sacratam affigere. potuit Murtæ, Vacuæ & Pesfonæ in femore quicquid vellet perferibere. Inde ad soluenda vota proximus properantibus aditus: & ut milites emeritis stipendiis clypeos; gladiatores rude donati arma; naufragi vestes depictas diis dedicabant: ita parentes videntur Virtuti ac Honori prætextas suorum; capillos ab Orbilio euulso Saluti pro seruatis ex umbratico puluere pueris, obtulisse. certe denarium in ædem Iuuentutis detulerunt, & congiarium plebi proposuerunt (Dionys. Hal. l. 4. Suet. Ner. c. 7.) Ipsi adolescentuli, nescio an bullas aureas Volupæ; ad minimum pugillares, stilum, membranas, quippe iam supernacaneas nec usum amum pugillares, Abeonæ, Lubentiæ & Libertati suffixerunt, sed frinillum, testepius habituras. Lubentiæ & Libertati suffixerunt, sed frinillum, testepius habituras. Abeonæ, Lubentiæ & Libertati suffixerunt, sed frinillum, testepius habituras. Abeonæ, Lubentiæ & Libertati suffixerunt, sed frinillum, testepius habituras. Abeonæ, Lubentiæ & Libertati suffixerunt, sed frinillum, testepius habituras.

to. Quod quidem institutum non est, quod multis vel excusum, vel defendam, cum ipsum sua se utilitate, imo etiam necessitate, satis commendat, ac præterea maximos viros in omni scientiarum genere propugnatores habet. Fortasie tamen idem mihi scribenti accidit, quod Mesfallæ apud auctorem dialogi de orator. (c. 32.) qui postquam causam aliquam corruptæ suæ ætate eloquentiæ persecutus est: quod mihi, inquit, in consuetudine est, satis multos offendi. Malunt enim homines vitia sua vel in tempora, vel in alios quoscunque conferre, vel pro imperfectis virtutibus, quas Galli vocant, venditare, vel plane ex iis laudem petere, quam arguentes & vel leuissimo brachio perstringentes ferre. Pergit Mesfalla: qui si forte hoc audirent, certum habeo dicturos, me dum iuris & philosophiæ scientiam, tanquam oratori necessariam laudo, ineptiis meis plausisse, quæ in rem & argumentum præfens verti facile ita possunt: me dum antiquitatum studium tanquam amatoribus liberalioris disciplinæ & academiæ candidatis necessariam laudo, parentibus præcipue ambitiosa spe lætatis & ad vota pleno spiritu grasfantibus visum iri nugas agere & in somniorum interpretamenta laudes congerere. Sed hi erunt fere, qui expertes litterarum & omnis humanitatis, nihil expetendum, nihil pulcrum, nihil laudabile ducent, nisi quod ipsorum spes avidissimas expleat, ingenis & cupiditatis suorum blandiatur, & dentientibus pueris purpuram induat. Accedemus igitur ad eas scientias Numinis præsidio, melioribus rationibus & virorum bonorum ac doctorum consensu freti, cum prius Vir Clariss. Dom. Jo. CHRISTOPHORUS MITTAG, Collega noster per dilectus ad decorandum SCHÆFERIANVM LEGATVM in concionem ascenderit & vernacula verba fecerit. Postea de laudibus studii antiquitatum rom. generatim latina oratione, Henr. Adolph a Sack, Eq. Zullichou. Sil. ordietur; de forma recip. rom. Georg. Muller, Sommerfeld. Luf. germanice; de magnitudine imperii rom. Christian Gotthold Großbe, Hoyerswerd. Luf. dicet. Senatorem rom. Christian. Josephi, Sor. vernacula; equestrem ordinem inscriptione, quam vocant, latina Erdmann Sigism. Heinsius, Sor; populum rom. Sigism. Adolph a Briefen, Eq. Sil. germanice; comitia Gottfr. Grossmann, Sommerf. L. latine; ærorium Gottfr. Benedic. Lehmann, Trepla Crosn. germanice; leges Imman. Frid. Candler, Greiffendorf. Misn. græce laudabunt. Tum vernacula Jo. Carol. Kitzing, Logau. Crosn. dicere instituit de ædilibus, quibus inter alia annona curæ erat: vnde simul GENEROSISS. DOM. BALTHASAREM AB HEINZENAV, toparcham dum viueret Petersdorffensem, multis alumnis annonam liberaliter præstando de schola nostra optime meritum laudibus illustrabit. Quæstorum Jo. Gottlieb Sam. Blochmanns, Freyft. Sil. latine; consulum Adam Sigism. a Stosch, Eq. Sil. germanice; tribunorum Lud. Balib. Lucias, Freyft. Sil. latine; prætorum Car. Dav. Magnus, Sommerf. L. germanice; ministrorum magistratum Jo. Frid. Boehm, Beuthen. Sil. latine; præfetti orbis Frid. Schönebeck, Wulterhufa March. germanice; dictatorum Car. Gottlob Wieck, Elystrow. Misn. latine præconium facient. Hinc censoribus latino sermone celebratis Sam. Gensichen, Munchenberg. March. quinquennio apud nos integre & laudabiliter exacto, oratione germ. non ineleganti; nec minus regibus rom. latine collaudatis Jo. Christoph. Keppel, Grunberg. Sil. homo tranquillus moribus & diligens; & denique Jo. Gottlieb Use, Reuerend. Halbauensium pastoris filius patre dignus præmis profa paucis de magistratibus provinciæ carmine lat. breui festolæ valedicent. Hos trochaico latino de candidatis prosequetur Wolf. Eberweich a Sack, Eq. Sil. & ad tibiarum neruorumque cantus acroama addet Christian. Bormann, Lignic. Superest, vt discensuris hinc disciplinæ nostræ alumnis bene precemur, vt DEVS inceptis pares reddat; fautores autem rei litterariæ maximopere rogemus, vt tempestiue adesse, & circumcisilis declamationibus (nam patientia auditorum non abutemur) humaniter interesse velint.

P. P. Sorauiz a. d. viii. kal. mai. cl. l. cccxix.

78 M 428

Sign. (188) fehlt bzw.
coll. nicht vergeben!

Sb.

1077

R.40

Α. κ. Ω.

LAVDATIONEM SCHÆFERIANÆ MVNIFICENTIÆ,
DECLAMATIONES ITEM

ἐπιδεικτικῆ γένους

EX ANTIQVITATIBVS ROMANIS

ad remp. spectantibus,

atque

ADOLESCENTVM EXIMIORVM ET SPECTATÆ INDVSTRIÆ

SAMVELIS GENSICHEN, Muncheberga
Mefo-March.

IO. CHRISTOPH. KÆPPEL, Grunberg. Sil.

&

LIEB USE, Halbau. Lus.

academias, DEO duce, discedent,
NES APOTACTICOS

. KAL. MAI. clō 18cc XXIX.

una ac precatōne publica

terarii acroaterio inferiori

VENTE NVMINE

habendos indicit

&

SCHOLASTICÆ AC LITTERIS,

ETRONII LOCO

OSA PARENTVM AD VOTA

OPERANTIVM

excusfo,

ad audiendum

is est humanitate inuitat

Gottfr. Zeiske,

rector ephebei forani,

etati caritatis & scientiar. adscriptus.

rauz, stanno Rothiano.

AK